GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 69. *Vinerĭ în 11 (23) Maiŭ* 1884.

Brașovŭ în 10 (22) Maiu.

Trista și umilitórea afacere a așa numitei „mile împĕrătescĭ,“ după ce a orbecatŭ câțĭ-va anĭ prin labirintulŭ concluselorŭ sinodale, ce remânŭ mare parte neesecutate, a întratŭ în cele din urmă într'unŭ stadiu mai lămuritŭ.

Era timpulŭ supremŭ ca clerulŭ nostru sĕ se deștepte din apatia lui și sĕ se pregătéscă a întimpiná cu frunte bărbătéscă furtuna, ce se redică asupra autonomiei bisericei greco orientale, amenințându-o cu distrugere și cu peire.

Ne aducemŭ aminte cu ce mare îngrijire privea biserica încă pe la 1870 ingerința guvernului, care p'atuncĭ propunea nisce modificărĭ fórte îngreunătóre și prejudițióse în statutulŭ organicŭ, votatŭ de congresulŭ constituantŭ dela 1868. In representațiunea adresată Majestății Sale de către congresulŭ bisericescŭ naționalŭ din 1870 se ḑicea între altele:

„Autonomia bisericéscă, ce ni s'a garantatŭ
„în modŭ atâtŭ de respicatŭ, nu putemŭ sĕ o
„ținemŭ supusă altei influințe, controle și res-
„trîngerĭ, decâtŭ curatŭ numai dreptului de su-
„praveghiare alŭ Maiestății Vóstre; éră acelui
„de noi pururea și cu tótă reverința recunoscutŭ
„și adêncŭ stimatŭ dreptŭ, noi, după unica sa
„rațiunabilă definițiune, nu putemŭ sĕ-i atribuimŭ
„și recunóscemŭ altŭ înțelesŭ de câtŭ ca prin-
„tr'însulŭ în activitatea și desvoltarea nóstră pe
„terĕmulŭ bisericescŭ și școlarŭ sĕ se pótă impe-
„decá orĭ-ce direcțiune contrară legilorŭ, contrară
„statului. Nicĭ o dată însĕ n'amŭ creḑutŭ și nu
„putemŭ sĕ presupunemŭ, că acelŭ dreptŭ se va
„esplicá și afirmá ca o tutelă peste totŭ și întru
„tóte, o tutelă care din capulŭ locului se pótă
„paralisá și impedecá ceea ce ni s'a garantatŭ
„prin lege: libertatea și autonomia bisericei și a
„școlei nóstre.

Câtŭ pentru guvernulŭ ungurescŭ elŭ era fórte greu de capacitatŭ. Tendința lui de a esercitá însușĭ dreptulŭ de supraveghiare, ca o tutelă, era permanentă și din nenorocire nu întêmpiná în totdeuna aceeașĭ energică oposițiune, ce i se făcea pe la 1870, cândŭ se afla în capulŭ bisericei marele Archiereu, căruia este a se mulțumi întemeiarea autonomiei bisericei greco-orientale.

Timpurile s'au schimbatŭ spre mai rĕu și cu ele s'au schimbatŭ și ómenii.

Astfelŭ a fostŭ cu putință ca pofta nesațiósă a guvernului ungurescŭ de a esercitá dreptulŭ de inspecțiune „preste totŭ și întru tóte ca o tutelă,“ se mérgă păna a pretinde unŭ amestecŭ directŭ chiar și în afacerea distribuirei neînsemnatei subvențiunĭ de statŭ, ce se dă de vre-o doueḑecĭ și mai bine de anĭ preoțilorŭ lipsițĭ de ambele confesiunĭ din Ardealŭ.

Sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. vĕḑêndŭ pericolulŭ a decisŭ la 1877 a se trimite o deputațiune la Maiestatea Sa, care sĕ céră respectarea vechiului modŭ de distribuire, care nu prejudecă autonomiei bisericei.

Conclusulŭ acesta nu se esecută. Sinodulŭ îlŭ reînoiesce la 1878 și la 1879. Mai trecŭ încă vr'o cincĭ anĭ pe de-asupra și nimicŭ nu se face „între marginele împrejurărilorŭ date.“

Intr'aceea fù surprinsă pacînica obște românéscă astă iérnă de faimosulŭ ucasŭ alŭ ministrului de culte Trefort, prin care prea luminata Escelență unguréscă declară de nevrêstnicĭ și pune sub tutelă pe Prea Sânțitulŭ Archiepiscopŭ actualŭ și tótă preoțimea ortodocsă orientală.

Sinodulŭ archidiecesanŭ din éstŭ anŭ bine înțelegêndŭ că cu nisce concluse platonice, carĭ remânŭ neesecutate, nu se póte apĕrá cu succesŭ autonomia bisericei, a apucatŭ pe-o cărare mai practică. Elŭ trămise însușĭ o representațiune în causa „milei împĕrătescĭ“ guvernului și declară totodată în numele bisericei, că la casŭ cândŭ pașii sĕi ar remâné fără resultatŭ, *renunță la ajutorulŭ împĕrătescŭ.*

Pracsa de până acum urmată față de conclusele Sinodului de natură așa de delicată se vede că a îndemnatŭ acum și pe preoțime de a eșí din reservă și de a pune cestiunea pe adevĕratulŭ ei terĕmŭ practicŭ.

Celŭ d'ântâiu pasŭ l'a făcutŭ preoțimea gr. or. din protopresbiteratulŭ Sibiului ținêndŭ o conferință în 8 (20) a lunei curente în Sibiu. Unŭ preotŭ dela sate a propusŭ în acéstă conferență declarațiunea ce-o publicămŭ mai josŭ, care s'a primitŭ în unanimitate cu însuflețire.

Preoțimea renunță în acéstă declarațiune la ajutorulŭ de statŭ, décă cererea Sinodului nu se va împliní și *condamnă* pe orĭ-ce preotŭ, care s'ar înjosí alŭ primí în *condițiunile umilitóre* dictate de ministrulŭ de culte.

Étă ce trebuia se declare preoțimea încă dela 1877; étă ce cerea demnitatea ei și interesulŭ bisericei sĕ facă.

Inițiativa preoțilorŭ din protopopiatulŭ Sibiiului este fórte laudabilŭ. Dorimŭ numai ca și celelalte protopresbiterate sĕ urmeze esemplului lorŭ și atuncĭ cândŭ toțĭ într'unŭ glasŭ vorŭ ḑice „nu voimŭ sĕ ne umilimŭ,“ înălțațĭ și respectațĭ vorŭ fi spre binele lorŭ și alŭ obștei românescĭ.

Telegrama particulară a »Gaz. Trans.«

Clușiu, 22 Maiu.

Rectorulŭ Universității a oprită pe studenții românĭ și membrii ai societății literare »Iulia« de a ține ședință publică.

Inchiderea parlamentului ungarŭ.

Dieta unguréscă s'a închisŭ la 20 Maiu înainte de améḑi de cătră Maiestatea Sa, care a ținutŭ cuvêntulŭ de tronŭ în sala tronului din castelulŭ regescŭ. Inainte de óra ficsată începură a sĕ aduná deputații și Magnații în costume ungurescĭ. Pe strade s'a adunatŭ unŭ publicŭ numerosŭ. Pe piața castelului era o companie de onóre din regimentulŭ alŭ 23 de infanteriă. Cândŭ a venitŭ M.-Sa, musica militară a intonatŭ imnulŭ imperialŭ. După acesea M.-Sa ocupândŭ tronulŭ și cu calpaculŭ în capŭ a cetitu următorulŭ mesagiŭ domnescŭ:

»Onorațĭ Magnațĭ și Deputațĭ! Scumpii mei credincioșĭ! Cu bucuriă v'amŭ salutatŭ la 20 Septembre 1881, cândŭ amŭ deschisŭ parlamentulŭ. Ne pare rĕu, că nu s'au terminatŭ tóte, câte am doritŭ sĕ se termineze, dar totușĭ ne esprimămŭ recunoscința nóstră, pentru aceea ce s'au făcutŭ în interesulŭ binelui și alŭ înflorirei regatului nostru ungarŭ.

Legea privitóre la încorporarea granițeĭ militare croato-slavone cu regatulŭ croato-slavonŭ, și prin urmare cu țĕrile corónei ungare deși a fostŭ înarticulată, cu tóte acestea în urma evenementelorŭ întêmplate în acele țerĭ, până astăḑĭ nu s'a potutŭ încă simțí salutările eĭ urmărĭ. Sperămŭ însĕ, că timpulŭ nu e departe, cândŭ în acele ținuturĭ unite cu sânta Coronă ungară esercitându-se cu moderațiune și cu otărire puterea legală stărea normală de lucrurĭ sĕ va restabilí și întărí și astfelŭ se vorŭ bucura și acele părțĭ în cea mai mare mĕsură de binefacerile vieții constituționale.

Administrațiunea financielorŭ s'a îmbunătățitŭ și convertirea renteĭ a înaintatŭ, în câtŭ deplina eĭ realisare va întări și mai multŭ creditulŭ țĕrii. Restabilirea echilibriuluĭ financiarŭ deși numai în bugetulŭ ordinarŭ e o dovadă, că națiunea e firmŭ otărită a restabili cu desevêrșire echilibriulŭ în financiele țerii.

Prin reactivarea instituțiunii gendarmeriei siguranța personală și a averii s'a îmbunătățitŭ multŭ și e o chizășiă că pe viitorŭ se va îmbunătățĭ și mai multŭ.

Prin legea privitóre la cualificațiunea funcționarilorŭ s'a pusŭ o basă sigură la îmbunătățirea administrațiunii. Asemenea și legea privitóre la regularea bugetelorŭ comitatelorŭ a rĕspunsŭ la o necesitate încă de multŭ simțită.

Legea relativă la scólele secundare neatingêndŭ drepturile confesiunilorŭ, asicură puterii controla necesară și reguléză condițiunile, carĭ trebue sĕ le îndeplinéscă acele institute de învĕțĕmêntŭ. Cu modulŭ acesta s'a creatŭ o nouă garanțiă pentru instrucțiunea publică a națiunei.

Modificarea legii pentru industriă e unŭ nou pasŭ făcutŭ pentru înaintarea și înflorirea industriei țĕrii cum și pentru asicurarea bunei stărĭ materiale a meseriașilorŭ. Convențiunea încheiată cu societatea drumurilorŭ de ferŭ Austro-Ungare, e o mare isbêndă pe terenulŭ economiei naționale.

Resultatele dobêndite cu regularea Tiszei și reconstruirea orașului Segedinŭ trebue sĕ umple inima de bucurie a fie-căruia.

Legea privitóre la cămătăriă și la afacerile de creditŭ rĕspunde la o necesitate de toțĭ simțită.

Legea privitóre la proprietatea literară complecteză în modŭ îmbucurătorŭ legiuirile nóstre.

Nu putemŭ lăsa neamintite legile aduse pentru perfecționarea instrucțiunii honveḑilorŭ. Atâtŭ acestea legĭ câtŭ și mĕsurile luate pentru apĕrarea țĕrii prin dorita complectare a rețelei drumurilorŭ de ferŭ, este o neîndoiósă dovadă, că credinciósa nóstră națiune ungară, abstracțiune făcêndŭ de dorința ei pentru menținerea păcii, e gata a face totulŭ ca în privința siguranței Monarchiei sĕ putemŭ fi liniștițĭ în orĭ și ce împrejurărĭ.

In momentulŭ, cândŭ Vĕ esprimămŭ cea mai căldurósă a Nóstră recunoscință pentru repețitele sacrificii, ce facețĭ în interesulŭ generalŭ alŭ Statului, în același timpŭ vĕ potŭ liniștí, că eminentele nóstre relațiunĭ amicale cu statele europene, Ne întemeiază și mai multŭ speranța în menținerea păcii și Ne ofere o singură perspectivă, că iubitele nóstre popóre și pe viitorŭ se vorŭ puté bucurá de binefacerile păcii.

Mĕsura luată pentru clădirea palatului pe séma parlamentului e importantă și démnă de națiune. Nu e mică jertfa, ce face țera cu realisarea acelei mĕsurĭ, dér ea e justificată de pietatea pentru o constituțiune aprópe milenară și de speranța și încrederea Nóstră, că în acelŭ palatŭ îșĭ vorŭ aflá espresiunea lorŭ în cursulŭ altorŭ veacurĭ viitóre, simțĕmintele de fidelitate pentru Rege și alipirea de constituțiune, aceste deosebite și totușĭ într'unulŭ contopite simțĕminte ce caracteriséză mai cu sémă pe credinciósa Nóstră națiune maghiară.

Primițĭ căldurósa Nóstră mulțămire pentru zelósele d-vóstră stăruințe.

Cu acesta declarămŭ Parlamentulŭ închisŭ.

Cronica ḑilei.

Din causă că între Clușiu și Oradia-Mare s'a aprinsŭ trenulŭ, poșta, afară de cea din Sibiu, n'a sositŭ.

*

M. Sa Regina României va pleca, ne spune »Românulŭ,« în véra acésta la Montpellier și va lua parte la întrunirea societății felibrilorŭ

*

»Dunărea« din Brăila comunică, că societatea »Carpații« din acelŭ orașŭ a serbatŭ ḑiua de 3 (15) Maiu într'unŭ modŭ strălucitŭ. Cu acéstă ocasiune d. Panțu și unŭ altŭ comerciantŭ au dăruitŭ societății unŭ frumosŭ stindardŭ.

*

Se scrie din Varna, că manevrele miliției bulgare se vorŭ ține în jurulŭ Varnei; 24 de batalióne vorŭ fi concentrate la sfîrșitulŭ lui Maiu pe înălțimile dinprejurulŭ Varnei. Se vorbesce, că la manevre va asista și regele Greciei.

*

»Telegrafulŭ« din Bucurescĭ află, că principele Uruzoff, plenipotențiarulŭ Rusiei pe lângă Regele României se află la Viena, de unde va pleca în dilele acestea la Petersburg, unde este chematŭ de ministrulŭ de esterne.

*

Din Constantinopole se anunță. că Rusia în unire cu Anglia a comunicatŭ înaltei Porțĭ verbalŭ. atrăgêndu-i atențiunea asupra impregiurărei, că prevederile tratatului din Berlinŭ. în ceea ce privesce cedarea orașului și districtului Kotur Persiei, n'ar fi esecutate. Invită Pórta sĕ triméță comisarĭ, la granița turco-persană, ca în unire cu comisarii englesĭ și rușĭ sé stabiléscă nouele hotare în acele părțĭ.

*

Sâmbăta trecută s'a datŭ în Parisŭ de către socialiștii germânĭ unŭ banchetŭ în onórea deputatului germanŭ Liebknecht. Colonia rusă a fostŭ în mare numĕrŭ representată. Francesĭ au fostŭ mai puținĭ. D. Liebknecht, ținêndŭ o cuvêntare, a disŭ, că lucrătorii germânĭ arŭ puté multŭ învĕțá de la Francia, țéra revoluțiunilorŭ. Față cu frații lorŭ Francesĭ, a dișŭ d. Liebknecht, sĕ accentueze în totdéuna, că poporulŭ germânŭ doresce manținerea păcii cu Francia, căcĭ unŭ rĕsboiŭ ar fi o mare nenorocire. Décă arŭ învinge Francia, comandantulŭ triumfătorŭ ar amenința libertățile țĕrii sale; décă ar învinge Germania, atuncĭ domnia reacțiuni ar fi pentu mai mulțĭ anĭ asigurată în inima Europei. In fine d. Liebknecht terminândŭ a disŭ: »pe câtŭ timpŭ o partidă nu însemnéză nimica, póte sĕ se jóce cu frasele ca cu nucile; ér décă ea ajunge la o valóre, trebue sĕ cumpănéscă fie-care cuvêntŭ.«

*

Din Petersburg se vestesce, că poliția a descoperitŭ că principiile revoluționare ar fi fórte rĕspândite. Degajef, căpitanŭ în statulŭ majorŭ și omorîtorulŭ prefectului de poliția Sudejkin a statŭ ascunsŭ mai multŭ timpŭ în Novgorod, fiindŭ ocrotitŭ de ofițerii brigadei a 22-a. S'a arestatŭ locotenentulŭ de artileriă Satilof, fiulŭ generalului Satilof. Fratele generalului, care e colonelŭ, mergêndŭ la poliția și-a esprimatŭ convingerea că nepotulŭ sĕu nu e vinovatŭ. »Nu crede acésta, domnule colonelŭ,« a disŭ prefectulŭ poliției. »Décă n'amŭ fi convinșĭ de culpabilitatea lui nu l'amŭ fi arestatŭ.« Degajef, după omorîrea lui Sudejkin, a fugitŭ la Parisŭ. Inainte de plecare însĕ s'a întreținutŭ în Petersburg și poliția deși a fostŭ însciințată despre acésta, n'a luatŭ nicĭ o mĕsură, necredêndŭ că Degajef ar fi fostŭ atâtŭ de cutezătorŭ, ca sĕ se ascundă în capitală. Degajef actualmente e în America și guvernulŭ Rusiei se gândesce a cere estradarea lui de la Statele Unite.

Conferința preoțiiorŭ gr. or. în Sibiu.

Sibiu, 8 (20) Maiŭ 1884.

Subsemnații, ca preoțime a tractului gr. or. alŭ Sibiului, luândŭ din comunicarea oficială a organelorŭ administrative cunoscință, că d-lŭ ministru regiu ung. de culte și instrucțiune prin unŭ emisŭ alŭ sĕu a decretatŭ ca „ajutorulŭ impĕrătescŭ,“ menitŭ pentru preoții sĕracĭ și bine-meritați din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei, pe viitorŭ sĕ nu se mai împarță ca în trecutŭ, prin Archiepiscopulŭ și consistoriulŭ nostru, ci prin însușĭ d-lŭ ministru după premergerea petițiunilorŭ prescrise de D-sa, — s'au întrunitŭ la datulŭ mai susŭ însemnatŭ în conferință, și

Considerândŭ că prin citatulŭ emisŭ ministerialŭ

a) se vatĕmă autonomia garantată prin lege a bisericii gr. or. române,
b) se degradéză Archiepiscopulŭ gr. or. la rolulŭ de colectorŭ alŭ unorŭ date statistice, de cari d-lŭ ministru n'are sĕ țină sémă,
c), nu se mai garantéză adevĕratele merite câștigate pe terenulŭ pastoralŭ și culturalŭ, ba e de temutŭ, că s'ar puté face abusŭ de acestŭ ajutorŭ în interesulŭ politicei dominante, care nu póte intrá în sanctuarulŭ bisericii.
d), considerândŭ că representanța legală a bisericei, Sinodulŭ archidiecesanŭ, a decisŭ în numele bisericei că, la casŭ cândŭ toți pașii, ce sĕ vorŭ face la Înaltulŭ regimŭ și la Maiestatea Sa Impĕratulŭ și Regele, ar remâné fără resultatulŭ doritŭ, Archidiecesa gr. or. română din Transilvania, renunță la acelŭ ajutorŭ impĕrătescŭ, — dau în modŭ sĕrbătorescŭ următórea

Declarațiune:

1). Preoțimea din protopresbiteratulŭ gr. or. alŭ Sibiiului votéză *în unanimitate* încredere și recunoscință Sinodului archidiecesanŭ și aderéză la conclusulŭ adusŭ în cestiunea ajutorului împĕrătescŭ menitŭ pentru preoții gr. or. sêrmanĭ și bine-meritațĭ din archidiecesa Transilvaniei, prin urmare

2) la casŭ cândŭ nu s'ar dá acelŭ ajutorŭ pe basa dispozițiunilorŭ primitive din anulŭ 1861, ci Înaltulŭ regimŭ ar insistá pe lângă condițiunile umilitóre puse de emisulŭ d-lui ministru reg. ung. de culte: preoțimea subsemnată *renunță la acelŭ ajutorŭ și condamnă pe fiecare preotŭ românŭ gr. or. carele în asemenea condițiunĭ umilĭtóre s'ar înjosí alŭ primì.*

(Urmeză subscrierile preoțilorŭ.)

Lugoșu, în 12 Maiu 1884.

Congregațiunea comitatensă a fostŭ la începutŭ fórte interesantă. Îndată la raportulŭ vice-comitelui se scólă d. Fabiu Rezeiu și dice: Lipsesce din raportulŭ vice-comitelui unŭ faptŭ de mare importanță și adêncŭ vătĕmătorŭ pentru libertățile constituționale și deosebitŭ pentru dreptulŭ de alegere alŭ cetățenilorŭ.

Anume din fóia oficiósă a comitatului m'am convinsŭ, că în casa comitatului s'a ținutŭ prin comitele supremŭ și prin vice-comitele o adunare, în care s'au făcutŭ candidările pentru cercurile electorale din comitatulŭ Carașu-Severinŭ; astfelŭ s'au impusŭ prin organele oficióse fie-cărui cercŭ unŭ candidatŭ oficiosŭ. Acéstă faptă e unŭ abusŭ și, fiind-că vice-comitele are datorința a apĕrá întru tóte drepturile constituționale ale cetățenilorŭ ilŭ întrebŭ cum a pututŭ suferí acésta, și cum s'a ingeratŭ în acéstă causă? — Propunŭ deci, ca acestŭ faptŭ abusivŭ sĕ se trécă în raportulŭ vice-comitelui, și sĕ se esprime reprobare din partea congregațiunei.

D. comite supremŭ Tabajdy rĕspunde, că el a luatŭ parte la o conferință a bărbațilorŭ de frunte ținută întru adevĕrŭ în casa comitatului, dér aceea nu a avutŭ de scopŭ a împune deputațĭ dietalĭ, ci numai a dá espresiune opiniunei bărbațilorŭ de frunte față cu alegerile de deputațĭ dietalĭ. — Și el a luatŭ parte, fiindcă are dreptŭ a face sĕ se lățéscă părerea sa, ca orĭ-care cetățenŭ. D-lŭ Brediceanu strigă: »Nu escĭ alegĕtorŭ în acestŭ comitatŭ, n'ai dreptŭ sĕ te amestecĭ în alegerĭ!' Vice-comitele Iakabffy Emerich dice, ca acea conferință a avutŭ caracterŭ privatŭ (strigărĭ: »dar publicarea prin fóia oficiósă.?«) Și elŭ nu póte sĕ nu foloséscă dreptulŭ sĕu de alegĕtorŭ (dér foișpanulŭ și posițiunea oficiósă?) respinge presupunerea că voiesce a preocupa pe alegĕtorĭ.

D. Grecu, preotŭ protopopŭ în Costeiu, încă află multe lacune în raportulŭ vice-comitelui, anume în privința consemnărei lucrului publicŭ și a ținerei lui în evidență, căcĭ nu este comună în care evidența lucrului publicŭ sĕ fiĕ susținută (în Lugoșŭ este). Apoi în privința culturei trebue sĕ observămŭ o stagnare generală, deosebitŭ cultura pomilorŭ e cu totulŭ decădută, deși în raportulŭ vice-comitelui vedemŭ totdéuna relațiunĭ lăudarόse, dér ne adevĕrate. In fine amploiații administrativĭ nu-și împlinescŭ nicĭ decum datorințele, precum e în comuna Costeiu, unde graséză cea mai neaudită negligență, ér d. vice-comite venindŭ la cercetare nu a revĕdutŭ casa, în care lipsescŭ mii de fiorinĭ, nu a suspendatŭ pe notariu, ci a mâncatŭ și a bĕutŭ întru buna împlinire a datorinței saie. — Acesta vorbire a produsŭ mare sensațiune din causă. că d. Grecu e pronunțatŭ guvernamentalŭ și cu tóte acestea se vede că suferințele poporului au făcutŭ sĕ vibreze și într'o inimă amorțită simțĕmêntulŭ dreptŭ față cu interesulŭ adevĕratŭ alŭ poporului. Dorimŭ o reîntórcere a d-lui Grecu în mijloculŭ nostru, unde-i este loculŭ și ca preotŭ și ca românŭ. Vice-comitele rĕspunde d-lui Grecu, că le va face tóte, și altă dată va bé și mâncá mai puținŭ și va lucra mai multŭ.

D-lŭ Brediceanŭ susține, că gravaminele d-lui Rezeiu sunt temeinice, dar nicĭ de cum surprindĕtóre, căcĭ de cândŭ e erá constituțională, dela jude comunalŭ, solgăbirĕu, vice-spanŭ, foișpanŭ, ministru — toțĭ s'au folositŭ de oficiulŭ și puterea lorŭ, ca sĕ suprime adevĕrata voință a poporului. (Foișpanulŭ: la dietă ai dreptŭ a vorbí așa. Brediceanu: »Voi vorbí și acolo, dar mișcațĭ și pietrile, ca sĕ nu fiu ales).« Apoi Brediceanu continuă: Până atuncĭ nu va domni în patria nóstră adevĕratulŭ constituționalismŭ, până cândŭ oficianții noștrii nu vorŭ fi „curați oficianți,“ eră nu agențĭ ai politicei guvernanțilorŭ, precumŭ sunt astădĭ. Și acésta nu vomŭ ajunge noi nicĭ decumŭ până cândŭ e d. Tisza la guvernŭ. Adĭ aplaudéză maioritatea congregațiunei comitatense enunciațiunea d-luĭ foispanŭ în care mai că se fălesce cu dictatura asupra voinței poporuluĭ, — acésta o vorŭ deplânge ei odată: cei ce trăescŭ din acéstă dictatură în interesulŭ lorŭ personalŭ o facŭ acésta, dar adevĕrații patrioți atunci vorŭ aplaudá cu mine dinpreună, cândŭ foispanulŭ va ordona investigațiune disciplinară în contra orĭ căruĭ oficiantŭ, décă acela se amestecă în politică și se folosesce de puterea sa, ca sĕ paraliseze adevĕratulŭ simțĕmêntŭ alŭ poporuluĭ (aprobărĭ). Atuncĭ ne vomŭ bucurá de unŭ constituționalismŭ adevĕratŭ, adĭ se nutrescŭ amploiații de susŭ până josŭ din falsificațiunea constitutionalismului (Bravo îndelungate).

Aprobezŭ cu tótă convingerea propunerea d-luĭ Rezeiu. Afară de acesta mai am la raportulŭ vice-comitelui și eu unele observărĭ și anume trei:

1. Despre gimnasiulŭ din Lugosiu, d. vice-comite raportéză, ca și când aicĭ ar domni progresulŭ salutarŭ, până când în faptŭ, adevĕrata anarchiă și-a deschisŭ cortulŭ în mijloculŭ acestui institutŭ de crescere intemeiatŭ cu banĭ românescĭ. Studenții Românĭ sunt persecutațĭ, încâtŭ tóte naționalitățile sunt mai bine representate, decâtŭ Românii, carĭ cu tóte acestea forméză mai esclusivaminte populațiunea acestuĭ comitatŭ. Acésta provine de acolo, că profesorii acestui gimnasiu, pentru alŭ căruĭ fondŭ, chiar și averea tatălui meŭ e pusă la licitațiune — sunt netoleranți față cu studenții Românĭ, și caută ca prin șicane continue sĕ-ĭ facă a-'șĭ părăsi cariera, la care în urmarea sĕrăcieĭ și miseriei actuale și așa puținĭ se potŭ hotărî. Acum a ajunsŭ obrăsnicia persecutărei până acolo, că profesorii dicŭ unorŭ studențĭ Românĭ, primițĭ după tótă forma și nerelegațĭ (neeschișĭ) că până vine elŭ (Ioanŭ Lupulescu stud. de VI cl.) în clasă, nu va mai intrá profesorulŭ (Fecht) pentru a prelege. Bine d-lorŭ. dar décă ar dice totŭ acésta și studenții către profesori? Dreptŭ ar avea tocmai atâta, ca și profesorii. Atuncĭ negreșitŭ ar fi anarchia, înscenată de profesorĭ, completă. Pre noĭ ne ațĭ scosŭ din comisiunea gimnasială, așa încâtŭ nu ne putemŭ nicĭ înformá despre aceste abusurĭ nicĭ a vĕ da deslușirile de lipsă,

---

FOILETONŬ.

Satulŭ cu comorile.

Novelă poporală.

(Urmare.)

Intocmirea asta erá cu atâtŭ mai folositóre, cu câtŭ administrația nu costá chiar nimicŭ. Economulŭ supraveghetor, bucătăresele, slujnicele, tăetorii de lemne și alții, nu aveau nicĭ o plată. Toțĭ erau dintre sĕracĭ. Preotul, epitropii, Alexandru și Irina nu primiau nicĭ o simbriă pentru serviciile, carĭ le făceau din adevĕrată iubire creștinéscă. Bravulŭ învĕțătorŭ Bucurŭ, totŭ pe nimicŭ purta socotélă lămurită despre venite, despre cheltuelĭ și de averea crușată a fie-căruia.

Tótă gospodăria se susținea singură: sĕracii îșĭ sĕmênau și pregătiau singurĭ bucatele, ei îșĭ torceau, țeseau și coseau hainele din cânepă sĕmânată de eĭ înșișĭ, eĭ îșĭ făceau mese, scaune, lavițe, talere de lemn și altele, ei singurĭ îșĭ diregeau casele și uneltele. Nu trecŭ multŭ și se pregătiá mai multŭ tortŭ, mai multă pănură și pânză, mai multe unelte, de cum le trebuiau lorŭ. Acestea se vindeau în folosulŭ institutului și pentru banĭ se cumpĕrau éră lână, fierŭ și altele de ce aveau nevoe. Cei mai harnicĭ dintre sĕracii din afară îșĭ mai puteau câștigá frumoșĭ banĭ după ce îșĭ împliniau césurile în carĭ trebuiau să lucre pentru institutŭ. Banii aceștia séu se dá pe camĕtă séu se cumpĕrá cu ei materialŭ si unelte de lucru.

Chiar în alŭ doilea anŭ nu mai erá trebuință de întregŭ venitulŭ din fondulŭ sĕracilorŭ.

De órece sĕracii trăiau cu mâncărĭ simple și fiind că bărbații locuiau despărțițĭ de femei, desfrânările încetară de sine. Afară de aceea se statorí o lege, ca numai aceia sĕ se pótă căsătorí, carĭ vorŭ fi în stare sĕ-șĭ susțină casa, fără nicĭ unŭ ajutorŭ străinŭ.

Aeea ce trebuia să laudĭ mai multŭ la familiile sĕrace erá evlavia și frica de D-deu, care străbătea cu încetulŭ în inimile lorŭ sĕlbatice. Și într'asta totŭ meritulŭ se cuvenea preotului, care în tótă sĕptămâna ținea cu ei slujbă mai de multe orĭ, când apoi le spunea totŭ felulŭ de învĕțăturĭ crestinescĭ, dovedindŭ că numai prin iubirea de D-deu și prin fapte bune se póte câștigá adevĕrata fericire atâtŭ în lumea acésta câtŭ și în cea-laltă. Cuvintele preotului folosiră mai multŭ, de câtŭ amenințările și pedepsele deregĕtoriei.

De altmintrea stá în voia fie-cărui sĕracŭ a părăsi asilulŭ și a se desface de elŭ, orĭ cândŭ ar fi vrutŭ, numai sĕ arete că este în stare sĕ se susțină cinstitŭ. In legătură cu asta se aduse o hotărîre ca acela ce ese din institutŭ și după unŭ anŭ de dile dovedesce cu atestate c'a avutŭ purtărĭ bune și se póte susținea fără cerșitoriă și fără ajutorŭ străinŭ, sĕ-șĭ capete de la asilŭ sumulița, care i se oprise la casa de păstrare.

28. Gură puțină, trébă mai multă.

In Bogata încă erá ca într'alte sate. Indată ce venia unŭ omŭ cu minte și le făcea o propunere folositóre, în orĭ ce privință. numai de câtŭ se găsiau dece alții, carĭ săriau sĕ zădărnicéscă lucrulŭ. Atuncĭ toțĭ erau înțelepțĭ, clătinau din capŭ și dedeau din umere, dicêndŭ: asta nu merge.

Alexandru sciá acésta din pățaniă. Cândŭ ar fi descoperitŭ Bogățenilorŭ planulŭ cu sĕrăcimea, așa precum ilŭ îndeplinise, de bună sémă că toțĭ s'ar fi spăriatŭ și nu l-ar fi îngăduitŭ sĕ-lŭ pună în lucrare. Dar îșĭ dicea: Mai bine tacĭ și fă, de câtŭ gură multă și trébă puțină. Nicĭ chiar soțilorŭ. cu care erá în diregĕtoriă nu le descoperí planulŭ în totŭ cuprinsulŭ lui. Aceștia, de și erau ómenĭ binevoitorĭ și de trébă, erau însĕ sfiicioșĭ și fricoșĭ. De aceea nu le descoperì mai multŭ, de câtŭ și puse în lucrare.

Mai întâiŭ sĕ consemnară toțĭ sĕracii cerșitorii dimpreună cu copii lorŭ. Asta s'a pututŭ ușorŭ face. După aceea se numí pentru fie-care familă unŭ epitropŭ, căruia preotulŭ îi spuse ce are sĕ facă. Acésta încă a succesŭ. După aceea se cumpĕrară gilae, sĕcurĭ, darde, ferestrae. rĕsboe de țesutŭ (stative) și altele, și altele. Acésta nu erá cine scie ce lucru mare, asemenea nicĭ cumpĕrarea de lână, de cânepă, nicĭ introducerea țesutului, nicĭ întocmirea bucătăriei comune. Așa se puse pe încetulŭ în lucrare, una după alta. Câte una singură, nicĭ o înoire nu se părea prea grea. In chipulŭ acesta s'a urmatŭ, până a fostŭ gata întregŭ aședĕmêntulŭ. Stăpânirea a încuviințatŭ planulŭ de la începutŭ, ba încă a și lăudatŭ pe întreprindĕtorĭ. Mai târdiu se aflase că unii chiar din sênulŭ stăpânirei ar fi ținutŭ că totŭ planulŭ nu plătesce nimicŭ, ba ilŭ luară și în bătae de jocŭ, fiindcă se făcuse fără scirea lorŭ.

Mai greu mergea cu sĕracii cei din asilŭ. Nu le plăcea sĕ dormă strîmtorațĭ. Dar li se spunea: »munciți cu bărbăția că apoi vĕ vețĭ închiria locuințe seu vĕ puteți clădi singurĭ case.« Nu ascultau, de aceea ședeau

decâtŭ numai aicĭ în publicitate. Primițĭ decĭ rĕspunderea pentru acestŭ pasŭ caracteristicŭ scopurilorŭ vóstre: de a sĕrăcí poporulŭ românŭ și spirtualminte.

Propunerea mea, e ca d. vice-comite sĕ ne facă unŭ raportŭ ecsactŭ despre starea adevĕrată a relațiunilorŭ dintre studenții și profesorii dela gimnasiulŭ din Lugosiu, ca se putemŭ luá mĕsurile de lipsă pentru sanarea stărei actuale deplorabile și desperate, și ca sé putemŭ oprí compunerea legiunilorŭ de studenții rătăcițĭ și omorîțĭ în cariera lorŭ. —

2. Din raportulŭ vice-comitelui vĕdŭ că s'a făcutŭ o colonia nouă în comitatulŭ nostrŭ »Bethlem falu.« Sciu, că fiecare proprietarŭ are dreptŭ a face coloniă așa cum voesce între marginile legei. —

In camitatulŭ nostru statulŭ face pre bunurile sale »Colonii« Bunurile statului sunt și ale nóstre, a fiecăruĭ cetățenŭ și așa avemŭ dreptŭ și noi a ne esprimá voința cum sĕ se facă coloniele, în câtŭ acele sunt de lipsă. Așa cum le face statulŭ fără ascultarea nóstră cu elemente neromâne, adunate din tótă țera și în locurĭ unde nu e destulŭ pămêntŭ nicĭ pentru comunele rurale esistente, așa e o țîntă sistematică de a strîmtorí și a estirpá pre Românii din acestŭ comitatŭ. Intrebațĭ satele Silha, Costeiu, Pĕrulŭ, Gruinĭ, Cladova și vĕ vețĭ convinge, că de cândŭ s'aŭ înființatŭ comunele coloniale »Szaparyfalu« și »Bethlenfalva« numĕrulŭ vitelorŭ au scădutŭ cu 75%, éră populațiunea este în decădință de te înfiorezĭ, căcĭ ómenii neputêndŭ trăi, iau lumea în capŭ! . . . La așa scopuri nimicitóre nu putemŭ privi cu mânile în sînŭ, ci vĕdêndu-ne amenințațĭ în esistența nostră trebue sĕ căutămŭ a ne scăpá cu erĭ ce prețŭ. Propunerea mea e, ca sĕ înaintămŭ o resolutiune către Inaltulŭ Minișterŭ, ca coloniele în acestŭ comitatŭ sĕ se facă acolo, unde e posibilŭ fără periclitarea comunelorŭ esistente și cu locuitorii din acelŭ comitatŭ. Credŭ că avemŭ și noĭ dreptŭ la acestea, décă nu, spunețĭ-o pe față, și atuncĭ și noĭ vom sci ce lucrá! (Aplause îndelungate).

3. Dice d. vice-comite, că comuna Darova, pâuă acuma aparținĕtóre comitatului Timișŭ (comună germână) e încorporată prin lege la comitatulŭ nostru. Bine. Vomŭ primí ca stăpânulŭ casei cu plăcere pe locuitorii comunei Darova în sînulŭ comitatului nostru, și-ĭi asigurămŭ, că ĭi vomŭ sprijini întotdeuna interesele drepte și legale. Aci însĕ e loculŭ, ca sĕ revenimŭ la o enunciațiune însemnată a d-lui Tisza, ministru de interne, ceea ce a făcut-o atuncĭ, când s'a desbătutŭ în dieta țĕrei cestiunea încorporărei comunei Darova la comitatulŭ nostru, Aceea enunciațiune sună așa: interese de rase (fajerdékek) demandă imperativŭ încorporarea comunei Darova la comitatulŭ Carașiŭ-Severinŭ. —

Aceste cuvinte înțelese, cum le a înțelesŭ d. ministru, însĕmnă ca Nemțiĭ din Darova sĕ ajute pe d. Tisza în guvernulŭ sĕu, ca sĕ se paraliseze voința și sĕ facă imposibilŭ populațiunei române a-'șĭ manifesta simțĕmintele și dorințele sale, voindŭ a întărí pe neromâni și a slăbí pe Români. (Föispanulŭ întrerupe pe vorbitorŭ.) Brediceanu continuă: Apoi totŭ acestŭ d. Tisza, ca ministru de interne ne-a datŭ mai totŭ de odată cu suscitata enunțiațiune o ordinațiune, prin care ne întețesce cu tótă seriositatea oficiósă, ca sĕ respectămŭ tóte naționalitățile și confesiunile și sĕ nu facemŭ turburărĭ, cum s'au făcutŭ în alte părțĭ ale țĕrei. Tabaydy întrerupe de nou pe vorbitorŭ, și ĭi dice că voesce a face aventuri, Brediceanŭ: sciu eu unde se pótŭ face aventuri, — dar nu mĕ vețĭ afla în mijloculŭ vostru. Mie nu mi-e frică nicĭ de amenințărĭ, nicĭ batjocurile nu mĕ genéză, mĕ mulțămoscŭ cu convingerea, că suntŭ credinciosŭ apărĕtorŭ alŭ poporului din care mĕ tragŭ. Cum sĕ credĭ unui ministru cu douĕ fețe, care în interesulŭ Ungurilorŭ face politică de rase și nu se genéză din fotoliulŭ ministerialŭ și în dieta țĕrei a dá signalulŭ la înăbușirea simțĕmintelorŭ și drepturilorŭ dorite ale poporului românescŭ, a declará de politică a statului si a guvernului suprimarea voinței némului românescŭ? (Aprobări viue din partea Românilorŭ.)

(Föispanulŭ voesce a oprí pe vorbitorŭ. Acesta replică cu focŭ unguresce, că nu ajunge la dietă sĕ o spună acolo acésta, altŭ locŭ nu are și aicĭ numai pre basa dărei enorme a ajunsŭ la dreptulŭ de a vorbí liberŭ . . . Sgomotŭ. — Aprobărĭ tumultuóse. — Föispanulŭ îndémnŭ pre vorbitorŭ a rĕmâné la obiectŭ.) Brediceanu: la obiectŭ suntŭ și propunŭ ca congregatiunea sĕ dea prin conclusŭ votŭ de blamŭ Ministrului Tisza pentru ațîțarea cea causatŭ în contra națiunei române prin enunciațiunea sa din dietă, că »interese de rassă« — a Maghiarilorŭ pretindŭ încorporarea comunei Darova la comitatulŭ Carașiu-Severinŭ. Cuvintele din urmă nu se mai audiră de aplausele neîntrerupte și de felicitările pline de ovațiune, cu carĭ 'lŭ grămădiau Românii pre vorbitorŭ. După o replică a D-lui Tabajdy la propunerea D-lui Vitman maioritatea congregațiunei iea raportulŭ vice-comitetului la cunoscință, éră propunerile d-lui Rezeiu, Grecu și Brediceanu nicĭ nu s'au pusŭ de d. Tabajdy la votare, ci cu pelea bivoléscă striga către unŭ argatŭ: Menyünk tovább și ștergêndu'șĭ bubușeii de pe frunte trecŭ la altŭ obiectŭ.

Constituționalismŭ consecuentŭ.

Discursulŭ d-lui d. George Popŭ,

ținutŭ la conferența română în Băsescĭ (Silvania).

Onorațĭ Domni și frațĭ!

»Christosŭ a înviatŭ« se salută astădĭ lumea mare creștină, așa vĕ salutŭ și eu pe D-vóstrĕ, și mĕ resalutațĭ cu „adevĕratŭ că a înviatŭ."

Mare însemnătate au cuvintele astea, carĭ sunt fundamentulŭ credințeĭ nóstre crestinescĭ, ele însemnă: că au învinsŭ puterea și adevĕrulŭ lui Ddeŭ asupra puterei iaduluĭ, asupra nedreptății infernuluĭ; ele însemnă că i-s'a făcutŭ omuluĭ creștinŭ posibilŭ a'șĭ aflá mângăerea sufletescă pe astă lume, și vecinică fericire pe ceea laltă lume.

Despre asta însă în dilele astea de mare și generală bucuriă a lumeĭ creștine ne-au învĕțatŭ pe noĭ apostolii credințeĭ lui Christosŭ prea vrednicii nostrĭ părințĭ sufletescĭ și prea iubiții nostrii frațĭ preoțĭ, ca ceĭ chemațĭ în astă privință.

Eu cu astă ocasiune, ca simplu ostașŭ alŭ causei nóstre naționale române, voiescŭ a mĕ întórce către D-vóstră cu cuvintele mele frățescĭ, comunicându-vĕ vederile mele privitóre la împlinirea datorințeĭ de cetățenĭ față cu scumpa nóstră Patriă, Patria comună, și față cu nefericita nóstră națiune, ca apoi înplinindu-ne datorințele sĕ ajungemŭ sĕ vedemŭ și patria și națiunea nóstră și așa pe noi înșine sĕ ne vedemŭ ferici și sĕ putem dice și în astă privință: „Christosŭ a înviatŭ, și sĕ putem rĕspunde »adevĕratŭ că a înviatŭ,« adecă că a învinsŭ dreptatea lui Ddeŭ și s'a făcutŭ pe pămêntŭ pace, bună înțelegere și fericire între omenĭ.

Mai înainte de a întrá în meritulŭ lucrului, aflu de lipsă a ve clarificá pentruce cu astă ocasiune mi-am pusŭ cuvintele, cari le îndreptezŭ către D-vóstrĕ pe hârtiă și vi-le cetescŭ din scrisóre? iecă pentru ce.

Amŭ ajunsŭ în dilele nóstre în trista stare politică ca noi Românii sĕ fimŭ bănuițĭ, suspiționațĭ de contrarii nostriĭ politicĭ ca rĕi patrioțĭ, ca dușmani ai statuluĭ și ca atarĭ apoi suntemŭ persecutațĭ și prigonițĭ. Decĭ ca sĕ fim în stare în asemenea casurĭ a ne apĕra de o parte, și a documentá curatulŭ nostrŭ patriotismŭ de altă parte, am aflatŭ cu cale și de lipsă procederea asta, pentru ca sĕ convingŭ pe dușmanii noștriĭ că eu nu agitezŭ în contra legilorŭ, ci vĕ luminezŭ și vĕ sfătuescŭ la respectarea acelora. Acuma sĕ vedemŭ causa întrunireĭ nóstre:

Onorațĭ domnĭ, vețĭ avea cunoscință despre aceia că în curêndŭ au sĕ se facă alegerile deputațilorŭ la dieta țĕrei, adecă că alegătorii, cetățenii, vorŭ avé sĕ se folosescă de celŭ mai mare, mai sublimŭ și mai de căpeteniă dreptŭ suveranŭ alŭ lorŭ, care le este asiguratŭ prin lege.

Alegĕtorii vorŭ avé adecă sĕ aducă prin votulŭ lorŭ judecata prin care sunt în dreptŭ, séu a condamná séu aflându-o de bună a o primí și a susține politica de astădi a guvernuluĭ, a ministeruluĭ țĕrei, care este rĕspundătorŭ pentru faptele sale.

Eu așa credŭ, așa sunt convinsŭ că noi Românii luândŭ în cumpĕna și în judecata nóstră faptele guvernului țĕrei în decursulŭ celorŭ 3 anĭ din urmă și-a celorŭ 10 anĭ de cândŭ domnesce asnpra nóstră, prin carĭ necumŭ se ne fie ușurate sarcinele și dările cele cumplite, acelea încă le au îngreunatŭ prin totŭ felulŭ de darĭ nouă, Ministerulŭ a mersŭ așa de departe în câtŭ, ne mai aflândŭ alte căi de a îngreuná sarcinile poporuluĭ, i-a pusŭ între altele dărĭ nouĕ pe zacharŭ și cafea, orĭ folosesci zacharulŭ și cafeaua orĭ ba, pe carne și vinŭ, ba încă sĕ ĭi îngreuneze și sĕ ĭi facă bietuluĭ poporŭ sarcina și mai amară a ridicatŭ darea și pe petroleŭ, pe gazŭ ca așa sĕrmânulŭ poporŭ sĕ rĕmână totŭ în întunerecŭ, sĕ nu fiă în stare nicĭ a sĕ bucurá măcarŭ de lumină, în multele sale nĕcazurĭ și neajunsurĭ,

A mai ridicatŭ porția venitului chibzuitŭ; că în adevĕrŭ este așa că noi mai vêrtosŭ plugarii dela țĕră necumŭ sĕ avemŭ veniturĭ curate, care cu dreptŭ s'arŭ puté taxa cu dare mai redicată, dară de multe orĭ după ce ne plătimŭ nenumĕratele darĭ statului, comitatului, comunei și alte câte tóte greutățĭ, de cele mai de multe orĭ nu ne remâne pentru a ne puté îmbrăcá pe noi și familia nostră — d'abia afli nnŭ vesmêntŭ bun — la noi Românii Selagienĭ o gubă bună. De multe orĭ nu ne remâne sĕmênța anului viitorŭ și pâne în casă pentru noi și copii noștri, și apoi mai știmŭ cu toții, că ministerulŭ cu cetele sale de esecutori fără de milă și fără crutare, de multe orĭ cu marĭ pagube exequéză sêrmanulŭ poporŭ contribuentŭ; de câte orĭ exequéză bietului poporŭ tómna mălaiulŭ din gura copiilorŭ, și apoi executorii necredincioșĭ, punêndu-lŭ grămadă, îlŭ lasă sĕ putrezéscă, sĕ se nimicéscă, și așa sĕrmanulŭ poporŭ n'are pita de tóte dilele, și statulŭ nu are dare; așa că putem sĕ dicemŭ, că rodulŭ ostenelelorŭ nóstre nu este alŭ nostru, ci îlŭ ia dela noi guvernulŭ și băgêndu'lŭ în saculŭ sĕu celŭ nesățiosŭ, celŭ fără fundŭ, îlŭ mistuește pentru noi; îlŭ nimicește fără ca sĕ ne mai intórcă din elŭ ceva, mai vêrtosŭ nouĕ Românilorŭ, pănă cândŭ din crunta nóstră sudóre ține armadii de totŭ felulŭ de deregătorĭ cu plățĭ gróse, între carĭ Românii așa sunt de rarĭ ca corbii cei albĭ. (Va urma.)

Convențiunea comercială în România.

Camera de comerciŭ și industriă din Brașovŭ a înaintatŭ d-luĭ Ministru de comerciŭ din Pesta o plângere în prinvința greutățilorŭ comerciuluĭ și comunicațiuneĭ cu România, pre care o publicămŭ aicĭ în estrasŭ:

I. Neajunsulŭ celŭ mai mare este că prin convențiunea comercială și vamală ce va espirá la 1886 s'au stipulatŭ pré marĭ tacse vamale. La reînoirea acestuĭ tratatŭ internaționalŭ ar trebui ca celŭ puținŭ ele sĕ nu mai fie urcate și terminii privitorĭ la calitatea articolelorŭ, precum: fină, mai puținŭ fină, ordinară și de totŭ ordinară, sĕ fie mai bine precisațĭ decâtŭ astădĭ.

Precisarea tacselorŭ vamale asupra articolelorŭ fine, ordinare și de totŭ ordinare arŭ face ca la esportarea din Transilvania in România sĕ înceteze anomalia de astădĭ, cândŭ functionarii vamalĭ românĭ, fie din nesciință, fie din rea credință, tăcséză articolele ordinare ca articole fine.

Ne permitemŭ a ne raportá în acésta privință la următórele casurĭ:

Lădile și ploscile suntŭ de o calitate ordinară și totușĭ la esportarea lorŭ se tacséză de vămile române ca mărfurĭ fine de lemnŭ lustruite și văpsite. Sticla ordinară, care bate în verde și albastru, se tacséză asemene la articolulŭ sticlelorŭ colorate.

Pielea ordinară se tacséză ca piele fină, și cismele țĕrănescĭ, în locŭ a se pune la Art. 323 și sĕ se tacseze 100 Kgr. cu 45 leĭ, se punŭ la Art. 324 și se tacséză cu 90 leĭ suta de Kgr.

Pentru înlăturarea abusurilorŭ vămilorŭ române ar fi de doritŭ, ca pe lângă precisarea terminilorŭ articolilorŭ în tarifa vamală, sĕ se adune modele din diferitele mărfurĭ transilvane și aceste modelurĭ sĕ fie depuse la vama din Bucurescĭ, Predelŭ, Turnu Roșŭ și Poiana Sărată, pentruca funcționarii vamalĭ, avêndu-le înaintea ochilorŭ sĕ clasifice justŭ mărfurile la vămuire.

In ceea ce privesce ólele și sticlele ce se espórtă din Transilvania în România, trebue sĕ amintimŭ, că vămuirea lorŭ e împreunată cu multe greutățĭ. Aceste mărfurĭ suntŭ încărcate în cară și împachetate în paie, și celŭ puținŭ în acestŭ chipŭ trecŭ în România câte 80 de cară cu óle pe anŭ și câte 100 până la 125 de cară cu sticle.

Vămile române la revidiune se mulțămeu a face în carŭ probe cu sonda. In tîmpurile mai recente însĕ, trebue ca aceste mărfurĭ sĕ fie descărcate și puse în șocurĭ pe decimalŭ. Acésta revidŭire e împreunată cu multe osteneli și păgubĭ, fiindŭ aceste marfurĭ supuse spargerilorŭ, astfelŭ că nu se plătesce cheltuiala și ostenéla d'a mai fi esportate.

Mai e încă și unŭ altŭ inconvenientŭ de natură fórte primitivă la vama Predelŭ, care ar trebuí înlăturatŭ pe cale diplomatică. Acele mărfurĭ, carĭ se transpórtă cu carăle și a cărorŭ vamă trece peste 5 leĭ, la Predélŭ nu se percepe de funcționarii vamalĭ dela sucursala, ci acésta sumă trebue plătită la vama principală din gară, care e la 100 de pașĭ departe de sucursală. Părțile suntŭ nevoite, pentru înregistrarea declarațiunilorŭ și achitarea lorŭ, a face acestŭ drumŭ, adeseorĭ noroiosŭ, de câte treĭ și patru orĭ, și astfelŭ prin aceste alergăturĭ se causéză cea mai mare întârdiere.

Unŭ altŭ soiŭ de neajunsurĭ mai întêmpină în țera vecină comercianții și lucrătorii dela noĭ și cu plata patentelorŭ la care suntŭ supușĭ de unŭ timpŭ în cóce. Acéstă patentă se percepe mai cu sémă dela chirigii nostri, carĭ mergŭ cu mărfurĭ în România și se intorcŭ aducêndŭ cereale.

Nenumĕrate suntŭ casurile in carĭ aceștĭ ómenĭ au trebuitŭ sĕ plătéscă la întrare în România odată patentă ca chirigii, și la întórcere, aducêndŭ cereale din România în Transilvania, trebue sĕ plătescă altă patentă ca negustorĭ de cereale. Aceste mĕsurĭ suntŭ în contra Art. II. alŭ convențiunii dela 1876.

în casa întunecósă până li se lungea urechile. Bucatele de aicĭ nu le ticniau nicĭ așa. Unii vĕdêndŭ, că n'au încătrău se supuseră și ascultară de silă ca de voe bună. Mai târdiu, după ce vĕdură, că li se dau mâncărĭ bune, că umblă omenii frumosŭ cu ei, după ce depuseră spre păstrare câțĭ-va florinĭ pentru dile negre — le trecu gândulŭ de ducă. Sumulița adunată nu voiau s o piardă, din contră doriau s'o facă sc totŭ crescă. — Asta erá spre rĕulŭ lorŭ. Comuna câștigá, căcĭ nu trebuia sĕ-ĭ mai țină în spinare. Câțĭ-va dintre fugarĭ nu șĭ-au mai arĕtatŭ nasulŭ prin Bogata. Comuna n'a pierdutŭ prin asta. Alții érășĭ prinșĭ ca cerșitorĭ, cine scie de pe unde ĭi aduseră geandarmii îndĕrĕptŭ, cu mânile în spate. Aceștia cercetau mai ântâiŭ casa întunecósă, după aceea se puneau la lucru ca și mai nainte.

Incă nu se împlinise anulŭ și toțĭ cerbicoșii se mulcomiră. Nicĭ pomenă nu mai erá de cerșitorii din Bogata prin apropiere.

A doua clasă de sĕracĭ, adecă cei carĭ locuiau prin colibele lorŭ, încă se îndărjiră la începutŭ. Plângeau și se tânguiau, că Bogățenii sunt omenĭ fără inimă, carĭ n'au nicĭ o milă. Fomea însĕ și casa întunecósă i-a domolitŭ și pe aceștia. Bogățenii rĕmaseră la hotărîrea lorŭ: cine vrea se mănânce, muncéscă, cine vrea sĕ aibă sĕ pună de o parte.

Administrația asilului erá odinióră mai costisitóre.

Astădĭ nu costá nimicŭ. Nicĭ preotulŭ, nicĭ Alexandru, nicĭ Irina nu voiau sĕ-șĭ facă capitalŭ din fondulŭ sĕracilorŭ. Supravegherea unorŭ lucrărĭ erá concredută totŭ sĕracilorŭ.

(Va urma.)

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 21 Maiu st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.65
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.75
Rentă de hârtiă 5% . .	88.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.55
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.–
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.60
Bonurĭ rurale ungare . .	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.–
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.50
Bonurĭ croato-slavone . .	100.–
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.–
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.10
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	114.50
Renta de hărtiă austriacă	80.50
Renta de arg. austr. . .	81.25
Renta de aurŭ austr. . .	101.85
Losurile din 1860 . . .	135.80
Acţiunile băncei austro-ungare	855.—
Act. băncei de creditŭ ung.	314.75
Act. băncei de creditŭ austr.	314.75
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.73
Napoleon-d'orĭ	9.68
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.10
Londra 10 Livres sterlinge	122.05

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 7 Maiŭ st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	94	95
Renta rom. amort. (5%) . .	94 7/8	95
» convert. (6%) . .	98 1/8	100 3/4
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	32	34
Credit fonc. rural (7%) . .	104	105 1/8
» „ „ (5%) . .	92 1/2	93 3/4
» » urban (7%) . .	103 1/2	104
» » » (6%) . .	99 1/3	100
» » » (5%) . .	90. 5/8	90 1/2
Banca naţională a României	1447.	1450
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	345.	372
« » » Naţională . .	234.	
Aurŭ	3.40%	3.65
Bancnote austriace contra aurŭ	2.09.	2.00

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 22 Maiu st. n. 1884.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	9.28	9.29
Argint românesc	9.22	9.25
Napoleon-d'orĭ	9.62	9.65
Lire turcescĭ	10.85	10.89
Imperialĭ	9.84	9.89
Galbenĭ	5 62	5.65
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	100.50	101.50
Discontulŭ » . . . 7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

ȚIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** și **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , .	12 fl. v. a.
„ „ „ 1/2 „ . . .	6 „ „
„ „ „ 1/4 „ . . .	3 „ „
Se acórdă abonamente și lunare cu . .	1 „ „
Pentru România și străinătate pe anŭ .	36 francĭ
„ „ „ „ 1/2 „ .	18 „
„ „ „ „ 1/4 „ .	9 „

Celŭ mai ușorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ poștalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Tarifa anunciurilorŭ și inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserţiunĭ și reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Brașovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia Alexi Brașovŭ.